

## فارسی ششم دبستان

### سؤالات و دانستنی‌های درس چهاردهم : راز زندگی

کامل کنید...

۱- با استفاده از معنی کلمه‌های داخل پرانتز، جاهای خالی را کامل کنید.

- الف) یک مرد ..... (پارچه فروش) بود که هر چند وقت یک‌بار از شهر، پارچه و لباس‌های گوناگون می‌خرید.  
 ب) شروع کرد به دنبال خرگوش ..... (دویدن).  
 پ) لباس‌های گوناگون می‌خرید و به ..... (آبادی‌های) اطراف می‌برد.

۲- با استفاده از حروف داخل پرانتز، کلمه‌های زیر را کامل کنید.

- الف) معـ...رت (ز - ذ)      ب) انـ...اف (س - ص)      پ) مر...بان‌نامه (ز - ض)      ت) سپاس‌گـ...ار (ذ - ز)

درست یا نادرست...

- ۳- شعر «راز زندگی» سروده‌ی سعدی شیرازی است. ☐ × ☐ ✓  
 ۴- در مصراع «با زبان سبز راز گفتن» یک غلط املایی وجود دارد. ☐ × ☐ ✓  
 ۵- کلمه‌ی «به» کوتاه شده‌ی کلمه‌ی «بهتر» است. ☐ × ☐ ✓  
 ۶- کلمه‌ی «اطمینان» جمع کلمه‌ی «مطمئن» است. ☐ × ☐ ✓

پاسخ دهید...

۷- برای هر کدام از کلمه‌های زیر، دو هم‌خانواده بنویسید.

- ولایت ←      ضامن ←      نوع ←

۸- اجزای جمله‌ی تشبیه‌ی زیر را مشخص کنید.

«زندگی مانند رود است.»

۹- خودتان را به جای «آخرین مداد جعبه‌ی مدادرنگی» تصور کنید و از زبان او یک بند بنویسید.

۱۰- معنی جمله‌های زیر را به صورت ساده و روان بنویسید.

- الف) گل یکی دو پیرهن / بیشتر ز غنچه پاره کرده است.  
 ب) غنچه با دل گرفته گفت / زندگی لب ز خنده بستن است.  
 پ) نان خود خوردن و نشستن به، که کمر زرین بستن و به خدمت ایستادن.

۱۱- واژه‌های هم‌خانواده را کنار هم بنویسید.

مشقت، مذلت، متأسف، معذرت، منزل، صرف، عُذر، تأسف، تصرف، ذلیل، اشتقاق، نازل

۱۲- برای واژه‌ی «راضی» دو هم‌خانواده بنویسید.

## ۱۳- متضاد (مخالف) واژه‌های زیر را بنویسید.

خنده: درست: درون: بیشتر: مهربان: قدیم:

## ۱۴- معنای کنایی هر جمله را بنویسید.

الف) با دل گرفته سخن گفتن: (ب) گوشه‌ای درون خود نشستن:  
پ) یکی دو پیرهن بیش‌تر پاره کردن: (ت) کمر زرّین بستن و به خدمت ایستادن:  
ث) به از دست بر سینه پیش امیر:

۱۵- از بین واژگان زیر، آن‌هایی که می‌توانند با هم، هم‌قافیه شوند را انتخاب کنید و بنویسید.  
امیر - شتا - آباد - سپید - خمیر - فریاد - پیدا

۱۶- با توجه به درس، چرا شاعر «دل گرفته را به غنچه و خنده را به گل» نسبت داده است؟

۱۷- چرا کلمه‌ی (راز) از نظر املایی اهمّیت دارد؟

۱۸- آرایه‌های ادبی هر قسمت را مشخص کنید.

الف) گل به خنده گفت: زندگی شکفتن است. (تشخیص - تشبیه)  
ب) گل یکی دو پیرهن بیشتر ز غنچه پاره کرده است. (کنایه - مبالغه)  
پ) ای شکم خیره به نانی بساز (تشخیص - تشبیه)  
ت) چون کوه نشستم من با تاب و تب پنهان (تشبیه - مبالغه)  
ث) از بس حرف زدم، زبانم مو درآورد. (مبالغه - تشخیص)

۱۹- پیام داستان «پیاده و سوار» چیست؟

۲۰- با استفاده از روش جان‌بخشی (تشخیص) با کلمه‌ی «باغ» جمله بسازید.

۲۱- عبارت زیر بیانگر کدام ضرب‌المثل است؟

«اگر کسی به تو لطف و محبّت کرد، قدر این لطف را بدان و به او خیانت و بدی مکن.»

## انتخاب کنید...

۲۲- عبارت زیر، چند جمله دارد؟

«مرد بزّاز وقتی دویدن اسب را دید، به فکر فرورفت و با خود گفت...»  
(۱) سه جمله (۲) چهار جمله (۳) دو جمله (۴) یک جمله

۲۳- در نوشته‌ی زیر، چند فعل وجود دارد؟

«اسبی به این خوبی دارم که هیچ سواری هم نمی‌تواند به او برسد، خوب بود بسته‌ی بار بزّاز را می‌گرفتم و می‌زدم به بیابان و می‌رفتم.»  
(۱) پنج فعل (۲) چهار فعل (۳) شش فعل (۴) هفت فعل

۲۴- «صرف‌نظر کردن از جزئیات»، از ویژگی کدام نوع نوشته است؟

(۱) خلاصه نویسی (۲) گزارش نویسی (۳) نوشتن زندگی‌نامه (۴) نوشتن شرح‌حال

۲۵- «یکی دو پیرهن پاره کردن»، کنایه از چیست؟

- (۱) عصبانی بودن (۲) تجربه داشتن (۳) عمر طولانی داشتن (۴) نگران بودن

۲۶- در عبارت زیر، کدام یک از انواع جمله به کار رفته است؟

«راستی کدام یک درست گفته اند؟ من که فکر می کنم گل به راز زندگی اشاره کرده است»

- (۱) پرسشی - امری - خبری (۲) عاطفی - پرسشی - خبری  
(۳) پرسشی - خبری - امری (۴) پرسشی - خبری - خبری

۲۷- مفهوم کلی بیت «به دست آهن تفته کردن خمیر به از دست بر سینه، پیش امیر» چیست؟

- (۱) از دست رنج خود استفاده کردن (۲) کارهای سخت انجام دادن  
(۳) پیش پادشاه زندگی کردن (۴) با آهن کار کردن

۲۸- بیت «به دست آهن تفته کردن خمیر به از دست بر سینه، پیش امیر»، کدام مورد را سرزنش می کند؟

- (۱) آهن داغ و گداخته را با دست خمیر کردن (۲) خدمت گزاری کردن  
(۳) چاپلوسی و خدمت گزاری نابه جا (۴) کارهای غیرمفید انجام دادن

۲۹- در شعر «گل یکی دو پیرهن / بیشتر ز غنچه پاره کرده است»، مفعول کدام است؟

- (۱) پیرهن (۲) گل (۳) غنچه (۴) پاره

۳۰- در کدام عبارت «جان بخشی به اشیا» وجود ندارد؟

- (۱) گل به خنده گفت: زندگی شکفتن است. (۲) خندید بر او شعله، که از دست که نالی  
(۳) بگریست سپیدار و چنین گفت دگر بار (۴) دهقان چو تنور خود از این هیمه برافروخت

۳۱- کاربرد واژه ی «ثواب» در کدام بیت نادرست است؟

- (۱) ثواب روزه و حج قبول آن کس برد / که خاک میکده ی عشق را زیارت کرد  
(۲) ثوابت باشد ای دارای خرمن / اگر رحمی کنی بر خوشه چینی  
(۳) پس کسان کایشان ز طاعت گمره اند / دل به رضوان و ثواب آن دهند  
(۴) ز کوی میکده برگشته ام ز راه خطا / مرا دگر ز کرم با ره ثواب انداز

۳۲- در کدام گزینه، مناظره دیده می شود؟

- (۱) گفتیم غم تو دارم، گفتا غمت سرآید (۲) شب ز اسرار علی آگاه است  
(۳) تب داشتم، دیروز و دیشب (۴) بهار آمد به خاک مرده جان داد